

HALIÇ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı, Haliç Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun kuruluş, işleyiş, değerlendirme ve yürütülme esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge;

- a) Etik Kurulun yapısı, amaçları, görevleri, yapısı ve çalışma biçimini,
- b) Etik Kurula başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları,
- c) Haliç Üniversitesine bağlı Sosyal ve Beşeri Bilimler alanındaki Fakülte, Enstitü ve Merkezlerin, gerek birimlerinde gerek se birimleri dışında üniversitemiz personeli ve öğrencileri tarafından insan katılımcılar ve insanın etkileşim içinde bulunduğu tarihi eser ve kültürel varlıklar üzerinde yürütülecek anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, bilgisayar ortamında test, ses ve görüntü kaydı gibi veri toplama teknikleri ile yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile ilgili araştırma etiği konularını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 12. Maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönerge'de geçen;

- a) **Üniversite:** Haliç Üniversitesini,
- b) **Rektörlük:** Haliç Üniversitesi Rektörlüğünü,
- c) **Kurul:** Haliç Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunu,
- ç) **Başkan:** Haliç Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı'nı,

- e) **Üye:** Haliç Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu üyesini,
- f) **Sorumlu Araştırmacı:** Haliç Üniversitesinde araştırma yürütmeyi planlayan, Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında araştırma konusuyla ilgili uzmanlık dalında eğitimini tamamlamış ya da sürdürmekte olan, araştırmanın etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki açılardan sorumluluğunu taşıyan Haliç Üniversitesi personeli ya da lisans/lisansüstü öğrencilerini,
- g) **Raportör:** Başvuruların konusuna göre Başkan tarafından öncelikle kurul üyeleri, gerektiği durumlarda Üniversitenin diğer öğretim elemanlarından ya da Üniversite dışından incelenecek konunun uzmanı olan kişiler arasından atanan ve Kurula toplantılarda söz konusu başvuru ile ilgili bilgi veren üyeyi,
- h) **Sekretarya:** Başkan tarafından görevlendirilen ve tüm yazışma ve koordinasyondan sorumlu olan kişiyi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Amaçları, Görevleri, Yapısı ve Çalışma Biçimi

Kurulun Amaçları

MADDE 5 – (1) Kurulun amacı, insan katılımcılar üzerinde yürütülecek araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında, katılımcıların temel haklarını koruyarak ve ayrımcılık unsurlarına maruz kalmalarını önleyerek, bilgilendirilmiş onamlarının alınması suretiyle sosyal bilimler alanındaki araştırmaların; çevrenin korunmasını göz önünde bulundurarak, tarihi eserler ve kültür varlıkları üzerinde yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaların etik açıdan uygunluğunu incelenmek ve görüş bildirmektir.

Kurulun Görevleri

MADDE 6 – (1) Kurulun görevleri;

- a) Değerlendirme için standart formlar oluşturmak,
- b) Kurula yapılan uygun başvuruları kabul etmek,
- c) Başvurusu kabul edilen bilimsel araştırma ve çalışmalara ait anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri veri toplanmasında kullanılan her türlü yazılı, sözlü, sesli veya görüntülü ölçüm araçlarını ve içeriğini etik açıdan değerlendirmek ve etik açıdan uygun olup olmadığı konusunda karar vermektir.

Kurulun Yapısı

MADDE 7 - (1) Kurul, sosyal ve beşeri bilim alanında faaliyet gösteren ya da bu alanda yapılacak bir çalışmanın değerlendirmesine katkı sağlayacak akademik birimlerden, biri başkan olmak üzere en az 6, en çok on üyeden oluşur. Bütün üyeler Senato tarafından seçilir, atama ve görevlendirmeler Rektör tarafından yapılır.

(2) Kurul üyelerinin görev süresi üç yıldır. Süresi biten üye, tekrar görevlendirilebilir.

(3) Etik Kurul ilk toplantısını en yaşlı öğretim üyesinin başkanlığında yapar ve üyeleri arasından üç yıllık süre için bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

(4) Başkanın yokluğunda, başkan yardımcısı Etik Kurula başkanlık eder. Herhangi bir nedenle üyelikten ayrılan başkanın görevini, yeni başkanın seçileceği ilk Kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür. Bu suretle göreve gelen başkan, önceki başkanın görev süresini tamamlar.

(5) Etik ihlali nedeniyle hakkında mahkûmiyet kararı verilen veya disiplin cezası alan kişiler Kurula üye olamaz ve üye iseler üyeliği kendiliğinden sona erer.

(6) Bir yıl içerisinde çağrılı olduğu Kurul toplantılarından mazeretsiz olarak üst üste iki veya takvim yılı içinde toplam dört toplantıya katılmayan üyenin görev süresi sona erer. Görev süresi sona eren üye yerine, Rektör tarafından kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilir.

Kurulun çalışma biçimi

MADDE 8 – (1) Kurul, Akademik takvim içerisinde her ayın son haftasında üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada çekimser oy kullanılamaz. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilmiş kabul edilir.

2) Her ayın ikinci haftası (cuma günü) mesai saati bitimine kadar Kurul sekreteryasına elektronik ortamda eksiksiz teslim edilen dosyalar, ilk Kurul toplantısı gündemine alınır.

(3) Başkan, Kurula yapılan başvuruları inceler, başvuru konusuna göre her başvuru için bir raportör atar. Raportör toplantıda, Kurula söz konusu başvuru ile ilgili bilgi verir. Katılanların salt çoğunluğunun kararına göre araştırmaya onay verilir.

(4) Yapılan başvurular en geç bir ay içerisinde değerlendirilip başvuru sahibinin elektronik ortamda etik açıdan yapılabilirliği hakkındaki kurul kararını öğrenmesi sağlanır.

(5) Kurulda yapılan tüm incelemelerde gizlilik esastır. Üyeler, inceleme konusu dosyaların içeriğini Kurul toplantısı dışında başkaları ile tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(6) Başvuruların yoğun olduğu hallerde Kurul, karar alarak ilgili birimlerden üyelerin görüşüne başvurabilir. Kurul, sosyal bilimleri içeren çok disiplinli çalışmalarda, karar alarak diğer disiplinlerden de uzman görüşü alabilir.

(7) Kurul üyelerinin kendi araştırmalarının görüşülmesi ve oylanması sırasında söz konusu üye toplantıya katılamaz, oy kullanamaz ve değerlendirmede bulunamaz. Bu durumda, ilgili üye için Kurul toplantısına devamsızlık söz konusu edilemez.

(8) Kurul kararlarına itirazlar, Haliç Üniversitesi Etik Kuruluna yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurula Başvuru

MADDE 9 – (1) Kurula başvuru, insan katılımcılarla veya tarihi eser-kültürel varlıklarla ilgili bir deney, inceleme ve alan çalışmasının etik açıdan değerlendirilebilmesi için, araştırmanın bilimsel, idari ve etik sorumluluğunu üstlenmiş olan sorumlu araştırmacı tarafından yapılır.

Haliç Üniversitesi'nin web sayfasında yer alan, Haliç Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başvuru Formu, elektronik ortamda doldurularak ekleriyle birlikte Kurul'a sunulur. Başvurular, sadece elektronik ortamda kabul edilir.

(2) Sorumlu araştırmacı, veri toplama aşamasına geçmeden önce, Kurul onayı almak zorundadır. Kurul, değişiklik yapılmasını talep ederse, istenilen değişiklikleri sorumlu araştırmacıya elektronik ortamda bildirir.

(8) Çalışma onay aldıktan sonra ölçme araçlarında (anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri) yapılacak değişiklikler tekrar Kurulun onayına sunulmalıdır. Kurul onayına sunulmadan yapılan tüm değişikliklerin yasal ve idarî sorumluluğu araştırmacılara aittir.

(9) Araştırmacılar, elektronik ortamda değerlendirme sonucunun uygun görüldüğü bilgisi kendisine bildirilmeden, araştırmanın veri toplama aşamasına başlayamazlar.

(10) Toplanan verinin doğruluğundan, gizliliğinden ve veri güvenliğinden araştırmacılar sorumludur.

(11) Senato onayından sonra, Sosyal ve Beşeri Bilimler alanında TÜBİTAK gibi kurumlara başvuru yapacak Etik Kurul onayına ihtiyaç duyan araştırmacıların çalışmalarında ve yeni başlayacak bütün Haliç Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri başvurularında Kurul onayının alınması gerekmektedir. Yönergeyi kapsayan konularda tezli lisansüstü çalışmalarında, ihtiyaç duyulduğu durumlarda tezsiz lisansüstü çalışmalardaki projelerde ve Haliç Üniversitesi akademik birimlerince yayımlanan dergilerde yayımlanacak makaleler için veri toplamaya 2023 yılı Mart ayından itibaren başlayan çalışmalarda Kurul onayı istenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 10 – Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde, ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yasaklar ve yaptırım

MADDE 11 – (1) Olumsuz görüş verilen veya Kurulun onayı ya da ilgili kurum izni alınmadan yapılan araştırmaların yasal ve idari sorumluluğu, araştırmayı yapan araştırmacıya aittir.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Yönerge, Haliç Üniversitesi 21.03.2023 tarih ve 2023/02 sayılı Senatosu kararı ile kabul edilerek bu tarihte yürürlüğe girmiştir.

Yürütme

MADDE 13– (1) Bu Yönerge hükümleri Haliç Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.